

Seznam příloh

Příloha 1 – Kódované polostrukturované rozhovory s učiteli

Příloha 2 – Přepsané dotazníky

Příloha 1 – Kódované polostrukturované rozhovory s učiteli

Kódy:

Spolupráce

Spolurozhodování a jeho varianty

Znaky programu Začít spolu

Vztah učitel - rodič

Limity při interakci s rodinou

Osobnost učitele

Rozhovor s U1

Jak dlouho pracuješ v programu Začít spolu?

Jak se to vezme. Já jsem tady od roku 2010, ale první 2 nebo 3 roky jsem učila jenom angličtiny, takže to nebylo v programu Začít spolu. V programu Začít spolu jsem pracovala 5 let a teď je to s novou třídou čtvrtý rok, takže dohromady 9 let.

Čeho si na tomto programu obecně nejvíce ceníš?

Toho, že největší hodnotou tohoto programu je spolupráce. Téma spolupráce v jakýchkoliv perspektivách. Ne jenom, že učíš děti spolupracovat, ale spolupracuješ uvnitř. Učitelé spolu spolupracují, rodiče spolupracují se školou a škola s rodiči. To že se všude setkává spolupráce, je pro mě to nejcennější. Centra aktivit, která zastrešují spolupráci, jsou

z vnějšího dojmu to nejvýraznější. Když se mluví o Začít spolu, mluví se o centrech ale v skutečnosti to vůbec nemusí být o centrech. Celé je to postavené na spolupráci, děti mohou spolupracovat i jinak, než v centrech.

Čeho se ceníš v tomto programu, co se týče právě té spolupráce?

Mám dojem, že spolupráce je veliká výhoda. To že se děti naučí spolupracovat. Naučí se to, protože to vidí kolem sebe. Vidí, že paní učitelka spolupracuje s rodiči, že učitelky spolupracují mezi sebou. Přirozeně jsou hozené do prostředí, kde je spolupráce přirozenou součástí fungování a i oni musí spolupracovat. Připravuje je to na budoucnost, protože ať chtějí nebo nechtějí, celý život budou vystavené nějaké spolupráci. Ano, jsou i pracovní pozice, kde spolupracovat tolik nebudou, ale myslím, že velká většina budoucích pracovních pozic bude postavena na spolupráci. Zvýhodňuje je to na trhu práce.

Jak chápeš možnost spolurozhodování v programu Začít spolu?

Spolurozhodování je věc, kterou postupně nabývám, dovolovat spolurozhodování. Nemůžu říct, že jsem přišla do té profese vybavená touto dovedností, pustit to z otěží a nechat rozhodovat i děti a nechat rozhodovat i rodiče. Cítím, jak se to nabaluje a řekla bych a trvá nějakou dobu, než to člověk pochopí. A proč? Já jsem vyrostla za totalitu, kdy neexistovala svoboda a spolurozhodování. Hodně se o tom mluvilo, ale ve skutečnosti to tak nebylo, takže jsem to vůbec neuměla a z té školy jsem to neměla zažité. Když jdeš pracovat, jako učitel, tak první, co používáš, jsou nějaké zkušenosti z tvého dětství. Vzpomeneš si na to, jak jsi to měla a celé to stavíš na tom, co se ti na tom líbilo, co se ti na tom nelíbilo a postupně teprve zjišťuješ a nabíráš ty zkušenosti. A opravdu mám pocit, že je to taková spirála, kdy se vracíš do nějakého místa a vlastně si uvědomíš: „Jé tohle jsem minule dělala takhle, ale ono to

nefungovalo, co kdybych to zkusila takhle. Ted' to změním trochu..“ Cítím, že se dnes vůbec nedá srovnávat to, jak jsem začala učit děsně po vysoké škole a jak učím teď. Měla jsem jiný přístup k dětem. Vždycky jsem je měla ráda, vždycky mi na nich záleželo, ale to, jaké možnosti jsem jim dopřávala, je jiné než na začátku.

Myslíš, že je to především zkušeností?

Rozhodně. Ale i tím, že mě to hodně začalo zajímat. Poslouchám, jak to dělají jiní. Opravdu hodně se učit od jiných. Pak si to přizpůsobím sama sobě a ty věci si nějakým způsobem aplikuju po svém, ale je pro mě důležité jiné lidi. Zkušené učitele, lektory a třeba i rodiče. Trochu jsem asi teď utekla od toho spolurozhodování, ale ono to s tím úzce souvisí, protože na začátku své učitelské kariéry jsem rozhodně nenechávala děti spolurozhodovat. Já jsem to všechno vymyslela, já jsem jim řekla, co mají dělat a já jsem to zhodnotila. Najednou cítím, že dneska, mě to strašně baví, nechat ty děti spolurozhodovat. Baví to i ty děti a že tím spolurozhodováním, že těm dětem tu možnost dám, navyšuju motivaci dětí k tomu, co pak dělají. Když oni cítí nějakou svou zainteresovanost na tom, že to dělají, protože si to vybraly, dostaly díl svobody, tak je to potom mnohem víc baví.

Hodně jsi teď mluvila a spolurozhodování dětí. Mě by zajímalo, jak to máš s těmi rodiči. Dáváš jim tu možnost? Jaký byl průběh k tomu, než jsi začala?

Já si myslím, že to je zatím nejslabší fáze. Učím se to od těch dětí a na rovinu, ty rodiče jsou složitější element, než ty děti. Děti namotivuješ k tomu, aby to mohly dělat samy a jim to udělá radost. Rodiče jsou složitější a složití jsou v tom (někteří jsou složitější méně, někteří více), že jim chvíli trvá, než ztratí ostych. Trvá dlouho, než začnou věřit na to, že by ti s něčím pomohli, že by ti něco nabídli, že by ti lezli do toho učení. Já jsem velmi nadšeně po zkušenosti z minulé třídy, těmto rodičům hned v první třídě řekla: „Budu moc ráda, každý

z vás máte nějaký svůj poklad v čem jste dobří a já to neumím, když o to obohatíte tu třídu. Já to tak neumím, jako vy. Zvu vás k tomu, abyste nám ve třídě pomohli.“. Pak jsem najednou viděla, že je ticho. Nikdo se do toho nemá. Chvíli mi trvalo, než jsem pochopila, že oni mě ještě neznají. Oni nevědí, jestli ta jejich kvalita je pro mě dostatečně dobrá, jestli je dostatečná pro děti, jestli do dostatečně zvládnou před těma dětma, jestli se neshodí před těmi dalšími rodiči. Vstupuje do toho strašná spousta faktorů. Pak jsem na to šla fikaně, protože se nikdo nehlásil, krom jedné maminky, která hraje na nástroje a miluje děti a s dětmi pracuje od mala, a pozvala jsem babičky a dědy, aby dětem četli v první třídě. To spolurozhodování tady bylo malé. Stálo to na tom, že se sami rozhodli, že přijdou, a že si vybrali, co budou dětem číst. Bylo to svobodně na nich. Celé to bylo o tom, že babičky a dědové čtou dětem. Babičky a dědové se taky trochu báli, ale tím, že mohli přinést knížku, ke které mají nějaký vztah a přišlo jim fajn, ji dětem přečíst, tak se odhodlali. Odhodlali se první odvážní jedinci a tím se to uvolnilo, a začali se hlásit další. Pak přišel covid, takže se nám to úplně utlo. Byli jsme rádi, že žijeme a že to nějak dáváme. Řekla bych, že ten covid to dost zastavil. Pochopila jsem, že musím uvolnit ledy, že je to na mě, aby ti rodiče cítili, že můžou něčím přispět oni sami. Teď mluvím o této pětiletce, v té předchozí to bylo jiné. Jednou v covidu jsem uspořádala takovou třídní schůzku, kdy jsem jim otevřeně dala najevo, že si otevřeme víno večer u počítače, bezpečně u sebe doma. Vytvořila jsem takovou online schůzku pomocí různých aplikací, kde se rodiče vyjadřovali, jaké to je, jestli je to těžké v covidu nebo není. Trochu jsme si takzvaně “podrbali“. Rodiče se anonymně pomocí aplikací svěřili a tím lehce popukali ledy a potom covidu už to bylo všechno trochu snazší. Najednou jeden tatínek řekl, že má v rodině básníka, tak sem přišel básník. Jiný tatínek je policajt, tak nám nabídl, že kdybychom chtěli, tak nám může něco nabídnout. Každý rodič

se pak uvolnil a měl pocit, že může s něčím pomoci. Táánek je geolog, tak řekl, že s námi pojedete na geologickou výpravu za trilobity. Jeho dcera, kterou jsem předtím učila, byla s ním v Africe a zítra přijde nám dělat přednášku. Maminky, které chodí po horách s námi někam jeli. Většinou se zeptám, kdo by s námi chtěl někam jet. Ty rodiče ty většinou vytipuju. Oslovuju je na základě toho, co o nich vím. Mým cílem bylo ty rodiče co nejvíce vytěžit. Nejdříve o nich zjistit, ty jejich super schopnosti, které bychom mohli použít ve prospěch třídy. Stále se jich ptám. Například lístky do divadla Minor. Tam je velmi těžké se dostat. Napsala jsem mail, zda by někdo měl v danou chvíli čas objednat divadlo. A ozvalo se mi 3 rodiče. Seděli u toho v 6 hodin a objednali mi lístky. Nemůžu říct, že bych je zapojovala tak, abych se jich ptala, co budeme dělat.

Ano. To co říkáš zní skvěle v rámci spolupráce. Zkoušíš, nebo dávat rodičům i možnost spolurozhodnout?

Zeptám se jich třeba na tip na výlet. To že jsme byli v zimě na Bráálerových boudách je zásluha jedněch rodičů, dali mi tip na tuhle chalupu. Nebo jsme měli jít na koncert. Zeptala jsem se rodičů, jestli někdo nemá nějaký tip na to, kam by dalo jít za kulturou. Jedna maminka pracuje pro jednu agenturu, takže nám dohodila koncert. Kvůli covidu nakonec nedopadl, ale nevááí. Dost se ptám. Já se nebojím ptát. Například jsou třídní schůzky a já se zeptám. Rodiče jsou nejaktivnější v první třídě. V první a ve druhé, tam by se rozkrájeli. Pak ty maminky, co byly třeba na mateřské nastoupí do práce a začnou mít více práce a méně času na to, se nám nějak věnovat. Ale často se ptám, třeba ohledně center, že by se nám hodila pomoc. Nebo se zeptám, jestli nemají tip, co by se tam dalo dělat. Úplnou svobodu rozhodování rodičům nedávám. Dětem ano a moc rááa. Ptám se jich, kam by chtěly jít, co by chtěly dělat. Teď budeme mít téma Praha, tak jsem se jich zeptala, kam by chtěly jít

v Praze, jaká jsou ta místa, která by chtěly navštívit. **Rozhodují demokraticky, hlasováním.**

Co se týče rodičů, teď mi došlo, že už jsme nějaké hlasování také dělali. Bylo to o tom, jestli pojedeme na zimní lyžařskou školu nebo ne. Nebo teď si děti na třídnickou hodinu vymyslely, že by chtěly jít na laser game. Ukázalo se, že ne všechny děti mají pocit, že jim to doma rodiče povolí. Tak jsem udělala dotazník, kdo chce, kdo nechce. **Já chci aby rodiče věděli, že se ne všechny děti musí účastnit laser game.** Sice to mezi dětmi vyhrálo, mělo to nejvíce hlasů, ale já jim ještě můžu pomoci s průzkumem u rodičů. Je to proto, abych věděla, komu to vadí a nechce tam to dítě bylo a domluvila se s dětmi na náhradní program. **Respektuju to, jsou rodiče, kteří nechtějí,** aby po sobě děti střílely.

Když necháš rozhodovat rodiče, například s tou lyžařskou školou, hlasuješ taky a má tvůj hlas stejnou váhu?

Ne. V tomto případě to nechávám jenom na nich. **Když něco nechci, tak to řeknu.** Je pro mě důležité se v tom, co dělám, cítit svobodně a abych to dělala ráda. **Kdybych něco nechtěla dělat, tak to rodičům řeknu.**

Řekneš to i dětem?

Jo. Například já nejsem střílečící typ. Nemám ráda střílečky. Ale řekla jsem si, že jich je hodně, chtějí to zažít, tak jim to nezahrnu. To bych neudělala, i když mě to vůbec ničím neláká. Kdyby po mně chtěly něco, co není možné, musím mít argument. Když jim chci něco nedovolit, tak jim to musím vysvětlit. Proč to za mě nejde. Pro mě je důležitý pocit, že jim ukazuju, **co je demokracie a myslím, že to úzce souvisí s programem Začít spolu.** Demokracie má taky svoje hranice. A to třeba, že dětem jako učitelka řeknu, že do něčeho s dětmi nepůjdu protože a), b), a že doufám, že mi rozumí. Samozřejmě, že tam stojím jako autorita, tak to není úplně demokracie, když učitel rozhoduje. **Proto je fajn jim dávat možnost**

rozhodovat v situacích, kdy vím, že nejsem ohrožená. Oni si rozhodují o věcech, o kterých si opravdu můžou rozhodnout samy. Rozhodnou si, co budou dělat, kdy to budou dělat a jak to budou dělat. Já jsem tam ten, kdo zabezpečí, aby ony věděly, co tam budeme dělat. Kdyby někoho napadlo něco agresivního, tak já jsem zodpovědná za to, jim to vyargumentovat, že to nejde a proč to nejde.

Je něco, co bys chtěla na závěr říct ke spolupráci, spolurozhodování nebo k programu Začít spolu? Například konkrétní zajímavé aktivity.

Kdysi, když vnikl nějaký spor mezi rodiči, protože jedna maminka chtěla pro děti něco organizovat, tak jsem rodičům řekla, že aktivitu vítám a že mi na ní záleží. Řekla jsem jim, co by bez této aktivity děti z minulé třídy nezažily. Vyjmenovala jsem: „Nepřešli bychom Jeseníky, nejeli bychom na lyžařskou školu v přírodě, protože se mnou jeli maminky instruktorky a tak dál.“ Já zdrojů z té třídy. Snažím se zjistit, co umí a využívám toho. Nabídnou jim, zeptám se. Hlavně když vidím, že jsou v pohodě. Nechci si s sebou vzít komplikovaného rodiče a v každé třídě jsou komplikovaní rodiče. Já si samozřejmě vybírám. Jeden tatínek byl třeba nadšený mineralog a řekl mi, že má doma sbírku minerálů. Já jsem po tom skočila. Pak jsme spolu strávili spoustu hodin příprav. On mi ukazoval, co má a vymýšleli jsme, co by se z toho dalo vymyslet pro děti, aby to pro ně bylo smysluplné. Už jsem byla i našťvaná, protože poměr cena výkon taky byl šílený. Nakonec z toho byly nádherné dva projektové dny. V té bývalé třídě pak děti milovaly šutry. Říkaly tomu šutry. To by asi mineralog neslyšel rád, ale měly to strašně rády, protože se nám podařilo jim to ukázat zajímavou formou. Všichni jsme si to užili. Nakonec jsme si vytvořili moc pěkný vztah a pro ty děti je důležité vidět ten náš dobrý vztah. Jsou to nepsané věci, ale děti jsou chytré a vycítily by to napětí. Já se za to cítím zodpovědná. Když si někoho do hodiny pozvu,

mělo by to být autentické. Musí být jasně vidět, že náš vztah je pozitivní a v případě obav nebo problémů jsem schopná situaci zvládnout. Vztah musí být oboustranně kvalitní. Za svou učitelskou kariéru jsem se setkala s mnoha složitými rodiči. Byli nevyrovnaní, nedospělí a často zahledění jenom do svých dětí, často jsou i sobečtí. Když mám s některými rodiči takto negativní zkušenost, tak k nim nemám plnou důvěru a ten vztah pro mě není bezpečný. Nechci být ve třídě s někým, s kým se necítím bezpečně. Já si velmi ráda s rodiči povídám a od dětí toho vím o rodinách hodně. Mám potom nasbírané informace – ne úmyslně, které mi pak zapadají jako puzzle. Těm dětem pak lépe rozumím. Nicméně, to je ta spolupráce. Jiný tatínek nás zase vzal na trilobity. Jednu maminku zajímala zdravá strava, tak nám pro děti připravila zajímavý den na téma zdravé stravování. Bylo to hrozně moc. Dvakrát jsme byli v zimě na horách, v létě na horách, jeli jsme na kola. Rodiče nám tam dovezli kola, půjčili vlek. Je to vlastně trošku komunitní. Ne úplně, protože ten učitel si to musí trochu kočírovat. Učitel musí být ten, kdo je za to zodpovědný a má tedy to hlavní slovo. Některé maminky se mě na začátku první třídy ptaly, zda mám v plánu s nimi někam vyjet, tedy i s rodiči. Řekla jsem, že to v plánu nemám, ale jestli něco zařídí, tak s nimi ráda pojedu. Nechtěla jsem, aby ta zodpovědnost spadla na mě. Oni to opravdu udělali. Už jsme byli na dvou výjezdech. Zařídili celý ubytovací areál, zorganizovali hry pro děti, zařídili ubytování, jídlo. Vymysleli nádherné hry. Rodiče se spojili a zahráli dětem divadlo. Měli i převleky. Stejně se trošku poškorpili, protože někteří rodiče nejsou zralí na to, aby byli součástí takhle velkého týmu, ale bylo to krásné. Hlavně to bylo hezké pro ty děti. Já jsem si říkala, že tam úplně nechci být jako učitelka, před kterou se musí hlídat, tak jsem jim řekla, že přijedu v sobotu. Bylo to od pátku do neděle. Chtěla jsem jim nechat ten první den a noc, ať si ji užijí bez kontroly. Já nejsem kontrolor, ale to oni nevědí. Víím, že oni se cítí trochu být pod

kontrolou. Chtěla jsem jim dopřát tu svobodu. V sobotu jsem teda přijela. Zpívali jsme u táboráku. Zpívali nádherně. V téhle třídě mám několik muzikantů. Do večera se sedí u táboráku a zpívá se a hraje se na nástroje. Opravdu se jim to povedlo. Pak některé maminky byly unavené z toho, jak jsou někteří rodiče nároční. To je přirozená věc. Je to veliká parta lidí a těžko se to kočíruje. Musela by to být vzácná souhra, aby všichni hráli na stejnou notu. Teď nějaké maminky pořádají takové výlety. Spí se pod širákem a vaří se na ohni. Pak pozvou děti. Kdo z rodičů chce, tak děti pošle. Já se vždycky přidám a je to krása. Rodiče si to sami řídí a já se přidávám, ale nejsem v roli toho zodpovědného. Jsem tam jako návštěva, ale praktická návštěva, která to tam občas trochu krotí. Je to hezké, dělá mi to radost. Teď jsme byli na zřícenině, předtím jsme spali pod převisem u řeky. Je to opravdu moc pěkné a dělá mi to velkou radost. Je fajn říct, že úplně nenechávám rodiče vstupovat do toho, co tu dělám, ale nabízím jim hodně příležitostí k tomu, to ovlivnit. Můžou participovat. Často je oslovím a někdy se přihlásí rodiče sami.

Rozhovor s U2

Jak dlouho pracuješ v programu Začít spolu?

Pokud se počítá i asistentská praxe, což vlastně by se mělo, protože jsem začínala jako asistentka programu Začít spolu, teď to bude desátý rok.

Čeho si na tomto programu nejvíce ceníš?

Nejvíc si cením toho, že program vede děti ke spolupráci, že vede děti k odpovědnosti za vlastní odvedenou práci, že vede děti k rozhodování o způsobu práce, že vede děti k efektivní komunikaci ve skupině a všechno co vlastně s tou skupinovou prací souvisí. Taky staví dítě do role partnera k učitelí, a že děti mají rozhodovací pravomoc a v tomhle směru mohou ovlivnit, co se bude dělat a jakým způsobem to budou dělat. Zároveň dělá z rodičů partnery, protože počítá s tím, že rodiče třeba představují svoji profesi ve škole a učitel pouští rodiče do školy, do toho procesu nahlídnout. Mohou tím ovlivnit vzdělávání svých dětí, vidět to a být u toho.

Jak chápeš možnost spolurozhodování v programu Začít spolu?

Spolurozhodování dětí?

I rodičů, to můžeš rozvést.

No já začínám vždycky schůzkou s rodiči, kde rodičům představím program Začít spolu tím, že rodiče pracují ve skupinách, aby si dokázali představit, co to obnáší. Je to jenom tak zlehka, ale pracuju na téma hodnot a představ ve vyučování. To znamená, že úplně na začátku toho procesu v 1. třídě pozvu rodiče k tomu, aby se vyjádřili, co pro ně znamená hodnocení, jak by si představovali komunikaci mezi mnou a sebou, jak bych si třeba představovali domácí práci dětí. Mají taková různá témata a vlastně ta první schůzka pro mě i pro ně slouží k tomu, abychom našli společnou řeč nebo společnou představu. A není to tak, že rodiče si to nastaví, ale že hledáme dohodou společné nastavení toho, jak chceme v

té třídě pracovat. To znamená že rodiče se musí ve skupinách dojit k nějaké shodě, a potom dojdeme ke skupinové shodě a i se mnou si to nějak nastavíme. Já těm rodičům rovnou nabídnu možnost spolupráce. Takže třeba to spolurozhodování je pro mě tohle, že si vyjasníme ty hodnoty ve třídě. Myslím si, že každá třída to fakt může mít jinak. Některá třída může být i výkonovější, některá naopak zase míň soutěživá a různě. Ale tak to je jedna věc, že vůbec ta atmosféra třídy se dá takhle z těch rodičů trošku. Pochopit. A potom, že je druhá věc, že ty rodiče teda mohou vstupovat a vyučování, když mají zájem. Jednak se jenom podívat nebo třeba zkusit asistovat a být přítomný, být součástí toho procesu a nebo pak právě představit profesi svojí.

Já jsem trošku vrátím k tomu jak jsi říkala že se s rodiči domlouváš, a že spolu rozhodujete o tom, kam ta třída půjde, jakým směrem. Z kolika rodiči nebo s kolika třídami jsi to už dělala? Viděla jsi v tom nějaký rozdíl?

Dělala jsem to dvakrát a ono se to samozřejmě posouvá, nebo se to trošku třeba mění v průběhu té docházky. Měnilo se to průběhu let. V té první třídě (od 1. do 5.) se to měnilo. Na začátku ti rodiče, když mají představu tak to nějak nastaví, a pak v průběhu času se ta představa posouvá, protože pak se ukazuje, že něco není nevhodnější. Nejdříve si myslí, že nebudeme moc hodnotit, a že nechceme hodnotit, abychom děti nestresovali. Pak najednou se ukáže, že prostě nějak hodnotit musíme, a že třeba musíme hodnotit známkami, protože i ta známka má pro ně nějaký význam. Vysvětlujeme si to za pochodu. Představy je potřeba ladit v průběhu. Když jsou třeba konzultace, tak jsem dávala rodičům nějakým dotazník, kde jsem znova ověřovala spoustu těch věcí, na které oni měli možnost odpovědět a vyjádřit se, změnit názor. Pak jsme to probrali už třeba jednotlivě a já jsem napsala, že jsme se dohodli zase jinak.

A teď ta nová třída. Vlastně je hodně vidět, že vždycky na začátku ty rodiče mají představu, nějakou vysněnou, a zároveň nemají reálnou představu. Mají nějaké hodnotové nastavení. Tak to je to důležité. Pak ty další věci se upravují v průběhu procesu. Nicméně rozdíl v tom moc nebyl, protože si myslím, že zatím ty třídy na mě působí podobně, jsou to děti z takového podobného prostředí.

Měla jsi někdy pocit, že když se s rodiči o něčem bavíš, snažíte se shodnout, nebo najít společnou cestu, že něco nesešlo, protože jste se nesešli v názorech? Byl nějaký problém?

Nepamatuju si nic takového výrazného. Narazila jsem na pár rodičů, kteří měli pocit, že špatně komunikujeme, ale pak se ukázalo, že třeba nepoužívají mail, nebo že čekali nějaký jiný. Většinou to byla nedorozumění. Já zásadně rodiče vyzývám k tomu, že kdykoliv se jim něco nezdá, nebo nelíbí, nebo jsou proti tomu, co jsem dětem řekla, nebo co se s nimi chystám dělat, tak ať mi to vždycky dají vědět. A stalo se mi, že jsme si s dětma vymyslely projekt, nějaká trička na den Země. Maminka si to doma vyslechla a napsala, že to není ekologický, když budeme kupovat nová trička. Tak jsem to tady znova probrali s dětma a zrušili jsme to, protože jsme si řekli, že kupovat nová trička na den Země opravdu není dobrý nápad. Děti to rozhodly, maminka do toho vstoupila, já jsem to řekla dětem a děti řekly „Aha to nás nenapadlo.“. Tohle je takový hezký případ spolupráce, kdy maminka ostýchavě něco napsala, ale nakonec to zafungovalo dobře.

Mohla bys popsat, jak jsi došla k tomu, že necháš rodiče, aby ti do toho mluvili? Je tu stále spousta učitelů, kteří se cítí být tímto ohroženi.

No, jak jsem k tomu došla.. Tak já nejsem čerstvě vystudovaná, už mám jednu profesi, profesi sociální práce. Původně jsem se setkávala s lidmi z různých prostředí. S uprchlíky s romskými dětmi a tak. Takže třeba komunikace romskými rodiči mě mnohé naučila. Myslím si, že v tom je nějaká životní zkušenost. Já se jako učitel neprožívám. Daleko víc mám pocit, že mně jde o to, abych děti vedla k tomu, aby pak se dokázali jednou zodpovědně rozhodovat. Jestli já z toho někdy vyjdu jako hlupák, na tom nezáleží, to se někdy stane každému, i když nechce. Podstoupit kritiku mi nepřipadá tak hrozné.

Je něco, do čeho si mluvit nenecháš? Kde je pro tebe ta hranice učitel-rodič?

Určitě ta hranice je. Je v tom, že když tady mám děti 25 a rodič mi chce radit, jak se mám chovat k jeho dítěti, jak je na to zvyklé z domova, tak jim vysvětlím, že já jsem profesionál na skupinovou práci s dětmi a nemůžu respektovat tyto rady. Můžu si to poslechnout a můžu slušně rodičům vysvětlit, že doma je to něco jiného než ve škole. Takové věci občas rodiče zkouší, ale jako co nemám ráda je, když ty rodiče chtějí nějaké výhody nebo chtějí nějakou zvláštní péči pro své děti, pokud to není třeba integrované dítě, kde to je jasné. Respektuju to, že rodiče mají strach o své děti a někdy je přehnaný. Jakoby chtějí to mít všechno ošetřené a mají občas nereálné představy. Oni to vidí ze své strany a já jsem tady zase od toho, abych je uklidnila a řekla, nebojte se my zase na to koukáme z druhé strany a on ten váš hoch není takový, jak vypadá doma, on tady se chová tak a tak. Rodiče, kteří jsou často konfliktní, se většinou jen bojí o své děti. Nechtějí nějak ubližovat mně, jde jim jen o ty děti. Když o ni pochopí, že mně jde taky o ty děti, tak se tyto věci vyřeší.

Takže jsi nikdy nezažila žádnou situaci, kdy jsi měla pocit, že ti do toho moc mluví?

Zažila jsem situaci, kdy mi jeden tatínek říkal, jak se mám chovat k chlapečkovi s integrací, a že mám na něj pozvat psycholožku. Nebyl to jeho syn, ale měl pocit, že tento chlapec ohrožuje jeho dceru. Jeho dcera byla velmi úzkostná, on to slyšel přes tři filtry a neustále mi radil a já jsem si s ním dopisovala. Psala jsem mu, že své práci rozumím a nějaké kroky podnikám a vím proč to dělám. On to tady pak viděl ve třídě na živo a zacouval. Omluvil se a řekl, že o tom moc nevěděl. Mám zásadu, nebrat si ty věci osobně a vždycky za tím vidět obavu rodiče o dítě.

Děláš nějaké společné akce s rodiči?

Děláme společné jednodenní výlety. Všechny děti, rodiče, sourozenci, psi. Snažím se podnítit rodiče, aby to organizovali. Na mě by to bylo moc. Dále každoroční posezení u ohně na konci roku. Je to spíše na partě těch rodičů. Někdy je to proces přirozený a pomalý a někdy se objeví nějaký organizátor a pustí se do toho. Dynamika třídy je závislá na aktivitě rodičů.

Máš nějakou vizi, kam bys chtěla v budoucnu profesně dojít?

Já jsem spokojená s tím, jak to je. Mně je skoro líto, že nemám konfliktní rodiče. Já jsem jako sociální pracovník byla zvyklá řešit vážné konflikty a tohle mi připadá hrozně malé. Tohle není profesní sen. Jen tím chci říct, že jsem spokojená. Všechny konflikty, které nastanou jsou málo na to se nějak zakousnout. Přemýšlela jsem, že v tomto směru bych jako učitel i jako sociální pracovník měla, co nabídnout. Časem bych možná mířila na nějaké poradenství. Dá se to předávat a mohla bych třeba uklidnit nějaké učitele a povzbudit je, aby se nebáli rodičů. Není dobře si myslet, že my jsme učitelé a oni jsou rodiče, kteří po nás jdou. Je to omyl a je to omyl na straně učitele.

Já mám ráda rodiče v procesu výchovy dětí. Nutně tam patří a rozhodně si nemyslím, že proto, že jsem učitelka, vím všechno nejlépe. Rodiče mají velké slovo a měli by ho mít. Já jako učitel bych s nimi měla spolupracovat a ne je přesvědčovat o své pravdě.

Rozhovor s U3

Jak dlouho pracuješ v programu Začít spolu?

To je jen tady na Petřinách, takže 7 let.

Čeho si na tomto programu nejvíce ceníš?

Já jsem do tohoto programu nevstupovala proto, že bych si na něm něčeho zvlášť cenila, ale vlastně mně vyhovuje to, že mi poskytuje velké množství osobní svobody a tvořivosti, v porovnání třeba s Montessori systémem. A vlastně sem patří i principy, které jsem dříve uplatňovala bez tohoto programu. Nebyla to žádná změna, nebo vstup do neznáma. A ještě je asi dobré říct, že jsem na fakultě měla Janu Kargerovou na tehdy volitelný seminář Začít spolu a tam jsme vymýšleli, jak by vypadala ideální třída Začít spolu. Různé speciální učebny a tak. To byla ale spíše taková legrace, tehdy těch škol moc nebylo.

Jak chápeš možnost spolurozhodování v programu Začít spolu?

To je dost podstatná část. Mně je ale asi jedno, v jakém programu učím. Jde mi o ty principy, bez kterých si to neumím představit a Začít spolu mi je umožňuje. Spolurozhodování je úplný základ pro mojí práci s dětmi. Děti spolurozhodují o tématech, hodnocení a o celém tom procesu. Do tohoto zapojuju samozřejmě i rodiče.

Jak konkrétně do toho rodiče zapojuješ?

Úplně na začátku, když se ještě neznáme, tak někam společně vyjedeme. Poprvé jsme tedy nevyjeli, to jsme měli takovou delší třídní schůzku, takový workshop. Na výjezdu, nebo ve třídě jsme si vůči sobě vymezovali takovou zakázku. Sestavovali jsem takový žebříček hodnot té třídy. Rodiče mezi sebou diskutovali a ve skupinách vytvořili svoje žebříčky, které pak dávali dohromady, takže ve výsledku to byl jeden žebříček na třídu. Žebříček toho, co by chtěli aby v té třídě fungovalo, co by chtěli a by dětem bylo dopřáno. Tam je většinou zajímavé, že znalosti jsou na posledním místě. Na prvním místě bývá chuť se učit

celoživotně, respektovat se navzájem a takové obecnější hodnoty. **Mně to potom pomáhá v další spolupráci s rodiči a můžeme se k tomu vracet a na jednotlivé body odkazovat.** Když jim pak teče trochu do bot a chtějí se třeba dostat na gympl, tak ty znalosti jsou najednou důležité a v žebříčku se dostávají jinam. Proto je dobré si to připomínat, že nad tím ještě stojí další hodnoty. **Tak tím jsme začali a potom ta spolupráce pokračuje většinou dílčími aktivitami a projekty v průběhu školního roku.**

Mohla bys podrobněji popsat tuto první schůzku/výjezd? Jak to vše probíhá.

Moje paměť je trochu slabší, ale pokusím se. Kdybych mohla vystrachat nějaké materiály asi by to bylo jednodušší. **Ty schůzky se v průběhu času liší, protože člověk sám prochází nějakým vývojem. Na úplně první schůzce ve škole mluvím většinou jen já. Říkám jak ty věci mám, jak to dělám s tím že později budou mít prostor si nějaké věci vykomunikovat, ale na téhle první schůzce nemají žádný prostor cokoliv. Je to jen informační schůzka. Potom jsme tedy společně vyjeli všichni přes společnost, která dělá primární a sekundární prevenci. Našla jsem si lektora, který byl ochotný se mnou tento adaptační kurz pro rodiče realizovat. To znamená, že jsem měla s sebou nějakého facilitátora, který umí pracovat se skupinou dospělých lidí. A řešil by případné konflikty a nepohodu. Já jsem po nějaké zkušenosti věděla, že do tohoto nemůžu jít sama, takže jsem byla ráda, že tam toho lektora mám.** Výjezd byl do Jizerek do kempu, bydleli jsme v chatkách a byli jsme tam od pátku do neděle. Většina přijela v pátek, ale program byl od soboty. **Smyslem bylo se poznat a nastavit si nějaká společná pravidla.** Lektor přijel na sobotu. **Původně jsme ještě měli domluvenou noční hru, ale protože tam zrovna byla skupinka rodičů, která tu hru připravila, tak to nebylo potřeba.** Vesměs to byli herci a dramaturgové, celé to měli nachystané, takže lektor odjel a nebylo to potřeba. **Smyslem také bylo zjistit, jaké to je dostat nějakou zpětnou vazbu na svoje chování.**

Jela jsem i s asistentkami, takže děti měly po většinu času svůj program a to i sourozenci. Pokud to byly hodně malé děti, tak tam se rodiče střídali. Gró té práce bylo definování těch hodnot, toho žebříčku ve skupinách a pak formou akvária si definovali společné desatero. Pak ještě na začátku bylo nějaké seznamovací kolečko, to vedl ten lektor. Mezi tím byly různé ledolamky, ty hráli společně děti i dospěláci. Oťukali jsme se i fyzicky, hráli jsme ty příšerky, kde je určitý počet rukou a nohou na zemi. Pak byla aktivita na zpětnou vazbu. To chodili jen dospěláci ve dvojici s tím, že jeden měl šátek na očích a druhý ho vedl po areálu pak mu poskytovat zpětnou vazbu, jaké to pro něj bylo. Pak se vyměnili a proběhlo to ještě jednou. Pak třeba u oběda jsme jim svazovali ruce, což vedlo ke společné kooperaci. Byly tam i takové legrácky. Poté už byla ta večerní hra, která byla mimo lektorský program. Neděle byla volná, tam jsme se domlouvali, kam společně půjdeme a tak. Kolektiv se začne pak štěpit na malé skupinky. Jako když jsme byly poté v průběhu pěti let v Sedmihorkách, jsme měli domluvené společné aktivity, třeba že se sejdem večer u táboráku. Přes den byly třeba dva výlety, jeden kratší jeden delší a kdo chtěl s kým jít tak šel. Už víme, že je tam taková skupinka povalečů, kterým se nechce nikam moc daleko, takže skončí v první kavárně a zbytek se táhne tím výletem tak, jak chtěl. Navzájem si pak vyhovíme. Já nic neočekávám. Já jsem z opačné strany hrozně líný rodič. Nechodím na třídní schůzky, nespolupracuji s nikým, nechodím do hodin nic vykládat. Naše děti si vše zařizují samy. Chápu tedy i lidi, co to mají stejně a nechtějí se tolik angažovat, nikdo je nenutí. Pak je ale potřeba se zamyslet, jestli to dítě není třeba vyřazení z kolektivu, když ho rodiče nepouští na takovéto akce.

Kolik rodičů jelo na ten první společný výjezd?

Kromě jedné maminky, která zrovna nemohla, jeli všichni.

S kolika třídami máš s tímto výjezdem na začátku roku zkušenost?

K tomu jsem dospěla postupně, takže naplno mám tuto zkušenost se dvěma třídami. Ale třeba předtím jsem pracovala ve škole hrou, kde bylo zvykem, že si ředitel rodiče dost vybíral. S těmi rodiči pak navazoval spolupráci a podepisoval smlouvy, takže tam ten vztah byl osobní a jiný už od začátku než na státní škole. Tam ti rodiče sami od sebe pořádali různé aktivity. Bylo to i tou sociální bublinou. Scházeli jsme se u někoho na zahradě, na grilování nebo jsme měli odpoledne s grafičkou. Takže třeba nějaké předvánoční dílny, to byla iniciativa čistě rodičů. Tolik iniciativy jsem už pak asi nikdy nezažila. Pak byly zase jiné typy škol. Sídlištní velké školy, kde žádná aktivita nebyla. Byla to jen taková sběrna dětí a tam se nikdy nic nepodnikalo, nebylo to ani zvykem.

Kde je pro tebe ta hranice spolurozhodování? O čem si s nimi ochotná diskutovat a do čeho si nenecháš mluvit?

No je vždy o nějaké vzájemné diskuzi, ale i tom, jak já jsem schopná jim zprostředkovat, co je mým úkolem, a kde je moje hřiště a do jaké části oni mohou zasahovat. To je to co jim já nabízím nebo předkládám, aby do toho mohli zasahovat a mohli to ovlivňovat. Třeba jsem říkala, že je mi jedno, jak to bude s domácími úkoly a že si to oni musí vydefinovat, jak to chtějí. Poté úkoly byly na základě jejich rozhodnutí, třídy, jako celku.

Měla jsi s tím někdy špatnou zkušenost, že jsi dala rodičům příliš velký prostor?

Ne. Asi proto, že jsem jim nenabízela to, co jim nepatří. To si nevybavuju, že byl někdy problém. Oni někdy mají pocit, že můžou do některých věcí mluvit a ovlivňovat je, ale to je pak na mně abych jim vysvětlila, že to není ten prostor.

Jak to vysvětluješ?

Na osobní schůzce, kde si ty věci musíme vyjasnit. Většinou je to o vzájemném porozumění.

Problém je v tom, že je potřeba, aby ten rodič přišel nějak naladěný, takže pak se řeší, že není. Člověk musí nejdříve toho rodiče dostat do stavu, kdy s ním může o těchto věcech jednat.

Takže pokud tomu správně rozumím, nejdříve si uplatnila přístup spolurozhodování, kde jste se na něčem dohodli a poté v rámci několika let s nimi spolupracuješ.

Ano. A udržujeme stále nějakou podporu rozvoje vztahů mezi nimi a i mezi dětmi. Je to důležité i pro klima třídy a pro moji komunikaci s jednotlivci, ať už s dětmi, nebo s dospělými. Snažím se jednou za čas uspořádat nějakou společnou akci. Někaký výlet, nebo výjezd i s přespaním. V téhle současné třídě se jich drtivá většina účastní. Potom když dojde na nějaký projekt, kdy by se ta spolupráce hodila, tak to nadhodím a pak je to otázka časových možností a osobního nastavení, protože někdo není ochotný třeba vylézt před ty děti a záleží také, jak staré to jsou děti. Někdo jde radši podívat, číst pohádku těm malým dětem, někoho to nebaví, takže třeba přijde k těm větším s nějakou prezentací a něco ukázat.

Když jezdíte na ty společné výjezdy, organizuješ je ty, nebo spíše rodiče?

No, to je dobrá otázka. Byla bych ráda a snažím se o tom, aby to dělali i rodiče a řekla bych, že to hodně závisí na tom, jak moc angažovaná třída to je, nebo jak moc angažovaných jedinců tam je. Tady v té třídě je spíše skupina lidí, kteří čekají, až to zařídím všechno já. Takže teď na posledy na podzim jsme byli ve Lhotce a já jsem pak řekla, že už nebudu příště organizovat, jenomže bychom nakonec nikam nejeli, takže to nakonec ještě jednou zařídím. Bylo jasné, že jsou tam lidé, kteří to místo znají, mají tam chalupu a mohli vymyslet výlet, ale bohužel nehnuli ani prstem. Je to jejich rozhodnutí. Pro mě je to zpráva, že už

opravdu nic organizovat nebudu do konce školního roku. **Nadhodila jsem, že by bylo hezké mít ještě nějakou akci na konci a odpověď byla většinou kladná, ale já už do toho nebudu investovat. Teď už je to na nich.**

Je něco, co bys chtěla ještě dodat ke spolurozhodování a ke spolupráci?

Obecně by se dalo říci, že hodně záleží na sociálním složení skupiny. Často vzdělanější lidi více vnímají, že je to důležité. Vždy je ve třídě nějaké jádro rodičů. To jsou ti aktivní a pak se třeba povede, že je to jádro hodně velké a strhne zbytek. Někdy se to naopak dost tříští. Záleží na tom, jak si ti lidi sednou. **Tady na Petřinách je většina velmi spolupracujících.** Je to asi dané i tím, že tu **do teď byla možnost si vybrat učitele. Na přihlášku je možné napsat, ke komu chtějí rodiče dítě dát.** Hodně rodičů si tyto informace zjistí dopředu, nebo mají zkušenost skrze své starší děti. Lidi si pak vybírají o podle toho, jak na ně člověk působí a tudíž, jak jsou ochotní s ním spolupracovat. Když je někdo v odporu celých 5 let, tak to nikomu nic nepřinese.

Spolupráce

U1

- To že se děti naučí spolupracovat. Naučí se to, protože to vidí kolem sebe.
- Přípravuje je to na budoucnost, protože ať chtějí nebo nechtějí, celý život budou vystavené nějaké spolupráci.
- a pozvala jsem babičky a dědy, aby dětem četli v první třídě.

- Odhodlali se první odvážní jedinci a tím se to uvolnilo, a začali se hlásit další.
- Najednou jeden tatínek řekl, že má v rodině básníka, tak sem přišel básník. Jiný tatínek je policajt, tak nám nabídl, že kdybychom chtěli, tak nám může něco nabídnout. Každý rodič se pak uvolnil a měl pocit, že může s něčím pomoci. Tatínek je geolog, tak řekl, že s námi pojedete na geologickou výpravu za trilobity.
- Mým cílem bylo ty rodiče co nejvíce vytěžit. Nejdříve o nich zjistit, ty jejich super schopnosti, které bychom mohli použít ve prospěch třídy.
- Například lístky do divadla Minor. Tam je velmi těžké se dostat. Napsala jsem mail, zda by někdo měl v danou chvíli čas objednat divadlo. A ozvalo se mi 3 rodiče. Seděli u toho v 6 hodin a objednali mi lístky.
- Zeptám se jich třeba na tip na výlet. To že jsme byli v zimě na Brádrlerových boudách je zásluha jedněch rodičů, dali mi tip na tuhle chalupu. Nebo jsme měli jít na koncert. Zeptala jsem se rodičů, jestli někdo nemá nějaký tip na to, kam by dalo jít za kulturou.
- Ale často se ptám, třeba ohledně center, že by se nám hodila pomoc.
- Jeden tatínek byl třeba nadšený mineralog a řekl mi, že má doma sbírku minerálů. Já jsem po tom skočila. Pak jsme spolu strávili spoustu hodin příprav.

U2

- A stalo se mi, že jsme si s dětma vymyslely projekt, nějaká trička na den Země. Maminka si to doma vyslechla a napsala, že to není ekologický, když budeme kupovat nová trička. Tak jsem to tady znova probrali s dětma a zrušili jsme to, protože jsme si řekli, že kupovat nová trička na den Země opravdu není dobrý nápad.
- Dynamika třídy je závislá na aktivitě rodičů.
- Já mám ráda rodiče v procesu výchovy dětí.

U3

- Mně to potom pomáhá v další spolupráci s rodiči a můžeme se k tomu vracet a na jednotlivé body odkazovat.
- Původně jsme ještě měli domluvenou noční hru, ale protože tam zrovna byla skupinka rodičů, která tu hru připravila, tak to nebylo potřeba.
- Smyslem také bylo zjistit, jaké to je dostat nějakou zpětnou vazbu na svoje chování.

- To chodili jen dospěláci ve dvojici s tím, že jeden měl šátek na očích a druhý ho vedl po areálu pak mu poskytovat zpětnou vazbu, jaké to pro něj bylo. Pak se vyměnili a proběhlo to ještě jednou. Pak třeba u oběda jsme jim svazovali ruce, což vedlo ke společné kooperaci.
- **a poté v rámci několika let s nimi spolupracuješ.**
- Potom když dojde na nějaký projekt, kdy by se ta spolupráce hodila, tak to nadhodím a pak je to otázka časových možností a osobního nastavení, protože někdo není ochotný třeba vylézt před ty děti a záleží také, jak staré to jsou děti. Někdo jde radši podívat, číst pohádku těm malým dětem, někoho to nebaví, takže třeba přijde k těm větším s nějakou prezentací a něco ukázat.
- **Když jezdíte na ty společné výjezdy, organizuješ je ty, nebo spíše rodiče?** No, to je dobrá otázka. Byla bych ráda a snažím se o tom, aby to dělali i rodiče a řekla bych, že to hodně závisí na tom, jak moc angažovaná třída to je, nebo jak moc angažovaných jedinců tam je.
- Nadhodila jsem, že by bylo hezké mít ještě nějakou akci na konci a odpověď byla většinou kladná, ale já už do toho nebudu investovat. Teď už je to na nich.
- Tady na Petřinách je většina velmi spolupracujících.

Spolurozhodování a jeho varianty

U1

- Spolurozhodování je věc, kterou postupně nabývám, dovolovat spolurozhodování. Nemůžu říct, že jsem přišla do té profese vybavená touto dovedností, pustit to z otěží a nechat rozhodovat i děti a nechat rozhodovat i rodiče.
- Já jsem vyrostla za totality, kdy neexistovala svoboda a spolurozhodování. Hodně se o tom mluvilo, ale ve skutečnosti to tak nebylo, takže jsem to vůbec neuměla a z té

školy jsem to neměla zažité. Když jdeš pracovat, jako učitel, tak první, co používáš, jsou nějaké zkušenosti z tvého dětství.

- protože na začátku své učitelské kariéry jsem rozhodně nenechávala děti spolurozhodovat.
- Najednou cítím, že dneska, mě to strašně baví, nechat ty děti spolurozhodovat. Baví to i ty děti a že tím spolurozhodováním, že těm dětem tu možnost dám, navyšuju motivaci dětí k tomu, co pak dělají.
- **Dáváš jim tu možnost?** Já si myslím, že to je zatím nejslabší fáze.
- To spolurozhodování tady bylo malé. Stálo to na tom, že se sami rozhodli, že přijdou, a že si vybrali, co budou dětem číst.
- Nemůžu říct, že bych je zapojovala tak, abych se jich ptala, co budeme dělat.
- Úplnou svobodu rozhodování rodičům nedávám. Dětem ano a moc ráda. Ptám se jich, kam by chtěly jít, co by chtěly dělat.
- Co se týče rodičů, teď mi došlo, že už jsme nějaké hlasování také dělali. Bylo to o tom, jestli pojedeme na zimní lyžařskou školu nebo ne.
- Já chci aby rodiče věděli, že se ne všechny děti musí účastnit laser game.
- **Když necháš rozhodovat rodiče, například s tou lyžařskou školou, hlasuješ taky a má tvůj hlas stejnou váhu?** Ne. V tomto případě to nechávám jenom na nich. Když něco nechci, tak to řeknu.
- Oni si rozhodují o věcech, o kterých si opravdu můžou rozhodnout samy. Rozhodnou si, co budou dělat, kdy to budou dělat a jak to budou dělat.
- On mi ukazoval, co má a vymýšleli jsme, co by se z toho dalo vymyslet pro děti, aby to pro ně bylo smysluplné. Už jsem byla i našťvaná, protože poměr cena výkon taky byl šílený. Nakonec z toho byly nádherné dva projektové dny.
- Je fajn říct, že úplně nenechávám rodiče vstupovat do toho, co tu dělám, ale nabízím jim hodně příležitostí k tomu, to ovlivnit. Můžou participovat.

U2

- a že děti mají rozhodovací pravomoc a v tomhle směru mohou ovlivnit, co se bude dělat a jakým způsobem to budou dělat.

- To znamená, že úplně na začátku toho procesu v 1. třídě pozvu rodiče k tomu, aby se vyjádřili, co pro ně znamená hodnocení, jak by si představovali komunikaci mezi mnou a sebou, jak bych si třeba představovali domácí práci dětí.
- schůzka pro mě i pro ně slouží k tomu, abychom našli společnou řeč nebo společnou představu.
- A není to tak, že rodiče si to nastaví, ale že hledáme dohodou společné nastavení toho, jak chceme v té třídě pracovat.
- Takže třeba to spolurozhodování je pro mě tohle, že si vyjasníme ty hodnoty ve třídě.
- **že se s rodiči domlouváš, a že spolu rozhodujete o tom, kam ta třída půjde, jakým směrem. Z kolika rodiči nebo s kolika třídami jsi to už dělala? Viděla jsi v tom nějaký rozdíl?**Dělala jsem to dvakrát a ono se to samozřejmě posouvá, nebo se to trošku třeba mění v průběhu té docházky. Měnilo se to průběhu let.
- v průběhu času se ta představa posouvá
- Vysvětlujeme si to za pochodu.
- Když jsou třeba konzultace, tak jsem dávala rodičům nějakým dotazník, kde jsem znova ověřovala spoustu těch věcí, na které oni měli možnost odpovědět a vyjádřit se, změnit názor.
- Pak ty další věci se upravují v průběhu procesu.
- Rodiče mají velké slovo a měli by ho mít. Já jako učitel bych s nimi měla spolupracovat a ne je přesvědčovat o své pravdě.

U3

- **Jak chápeš možnost spolurozhodování v programu Začít spolu?** To je dost podstatná část.
- Spolurozhodování je úplný základ pro mojí práci s dětmi. Děti spolurozhodují o tématech, hodnocení a o celém tom procesu. Do tohoto zapojuju samozřejmě i rodiče.
- Úplně na začátku, když se ještě neznáme, tak někde společně vyjedeme. Poprvé jsme tedy nevyjeli, to jsme měli takovou delší třídní schůzku, takový workshop. Na výjezdu, nebo ve třídě jsme si vůči sobě vymezovali takovou zakázku. Sestavovali jsem takový žebříček hodnot té třídy. Rodiče mezi sebou diskutovali a ve skupinách vytvořili svoje žebříčky, které pak dávali dohromady, takže ve výsledku to byl jeden

žebříček na třídu. Žebříček toho, co by chtěli aby v té třídě fungovalo, co by chtěli a by dětem bylo dopřáno.

- Ty schůzky se v průběhu času liší, protože člověk sám prochází nějakým vývojem. Na úplně první schůzce ve škole mluvím většinou jen já.
- . Potom jsme tedy společně vyjeli všichni přes společnost, která dělá primární a sekundární prevenci. Našla jsem si lektora, který byl ochotný se mnou tento adaptační kurz pro rodiče realizovat. To znamená, že jsem měla s sebou nějakého facilitátora, který umí pracovat se skupinou dospělých lidí. A řešil by případné konflikty a nepohodu.
- Smyslem bylo se poznat a nastavit si nějaká společná pravidla.
- definování těch hodnot, toho žebříčku ve skupinách a pak formou akvária si definovali společné desatero.
- **Kolik rodičů jelo na ten první společný výjezd?** Kromě jedné maminky, která zrovna nemohla, jeli všichni.
- **Kde je pro tebe ta hranice spolurozhodování? O čem si s nimi ochotná diskutovat a do čeho si nenecháš mluvit?** No je vždy o nějaké vzájemné diskuzi, ale i tom, jak já jsem schopná jim zprostředkovat, co je mým úkolem, a kde je moje hřiště a do jaké části oni mohou zasahovat. To je to co jim já nabízím nebo předkládám, aby do toho mohli zasahovat a mohli to ovlivňovat. Třeba jsem říkala, že je mi jedno, jak to bude s domácími úkoly a že si to oni musí vydefinovat, jak to chtějí. Poté úkoly byly na základě jejich rozhodnutí, třídy, jako celku.
- **Měla jsi s tím někdy špatnou zkušenost, že jsi dala rodičům příliš velký prostor?** Ne. Asi proto, že jsem jim nenabízela to, co jim nepatří.
- Na osobní schůzce, kde si ty věci musíme vyjasnit
- **nejdříve si uplatnila přístup spolurozhodování, kde jste se na něčem dohodli (Ano)**

Znaky programu Začít spolu

U1

- největší hodnotou tohoto programu je spolupráce. Téma spolupráce v jakýchkoliv perspektivách. Ne jenom, že učíš děti spolupracovat, ale spolupracuješ uvnitř.

Učitelé spolu spolupracují, rodiče spolupracují se školou a škola s rodiči. To že se všude potkává spolupráce, je pro mě to nejcennější. Centra aktivit, která zastřešují spolupráci,

- děti mohou spolupracovat i jinak, než v centrech.
- Vidí, že paní učitelka spolupracuje s rodiči, že učitelky spolupracují mezi sebou.
- protože si to vybraly, dostaly díl svobody, tak je to potom mnohem víc baví.
- Bylo to svobodně na nich. Celé to bylo o tom, že babičky a dědové čtou dětem.
- Ty rodiče ty většinou vytipuju. Oslovuju je na základě toho, co o nich vím.
- Rozhodují demokraticky, hlasováním
- Respektuju to, jsou rodiče, kteří nechtějí
- co je demokracie a myslím, že to úzce souvisí s programem Začít spolu.
- Proto je fajn jim dávat možnost rozhodovat v situacích, kdy vím, že nejsem ohrožená
- Já zdrojju z té třídy. Snažím se zjistit, co umí a využívám toho. Nabídnu jim, zeptám se.
- Já si velmi ráda s rodiči povídám a od dětí toho vím o rodinách hodně. Mám potom nasbírané informace – ne úmyslně, které mi pak zapadají jako puzzle. Těm dětem pak lépe rozumím.
- Jiný tatínek nás zase vzal na trilobity. Jednu maminku zajímala zdravá strava, tak nám pro děti připravila zajímavý den na téma zdravé stravování. Bylo to hrozně moc. Dvakrát jsme byli v zimě na horách, v létě na horách, jeli jsme na kola. Rodiče nám tam dovezli kola, půjčili vlek. Je to vlastně trošku komunitní
- Zařídili celý ubytovací areál, zorganizovali hry pro děti, zařídili ubytování, jídlo. Vymysleli nádherné hry. Rodiče se spojili a zahráli dětem divadlo.
- Já nejsem kontrolor, ale to oni nevědí. Ví, že oni se cítí trochu být pod kontrolou. Chtěla jsem jim dopřát tu svobodu
- Teď nějaké maminky pořádají takové výlety.
- Rodiče si to sami řídí a já se přidávám, ale nejsem v roli toho zodpovědného.
- Často je oslovím a někdy se přihlásí rodiče sami.

U2

- Nejvíce si cením toho, že program vede děti ke spolupráci, že vede děti k odpovědnosti za vlastní odvedenou práci, že vede děti k rozhodování o způsobu práce, že vede děti k efektivní komunikaci ve skupině a všechno co vlastně s tou skupinovou prací souvisí. Taky staví dítě do role partnera k učiteli
- Zároveň dělá z rodičů partnery, protože počítá s tím, že rodiče třeba představují svoji profesi ve škole a učitel pouští rodiče do školy, do toho procesu nahlídnout. Mohou tím ovlivnit vzdělávání svých dětí, vidět to a být u toho.
- No já začínám vždycky schůzkou s rodiči, kde rodičům představím program Začít spolu tím, že rodiče pracují ve skupinách, aby si dokázali představit, co to obnáší.
- A potom, že je druhá věc, že ty rodiče teda mohou vstupovat a vyučování, když mají zájem. Jednak se jenom podívat nebo třeba zkusit asistovat a být přítomný, být součástí toho procesu a nebo pak právě představit profesi svojí.
- Daleko víc mám pocit, že mně jde o to, abych děti vedla k tomu, aby pak se dokázali jednou zodpovědně rozhodovat.
- On to tady pak viděl ve třídě na živo
- Děláme společné jednodenní výlety. Všechny děti, rodiče, sourozenci, psi. Snažím se podnítit rodiče, aby to organizovali.
- Dále každoroční posezení u ohně na konci roku. Je to spíše na partě těch rodičů.
- Dá se to předávat a mohla bych třeba uklidnit nějaké učitele a povzbudit je, aby se nebáli rodičů
- Nutně tam patří a rozhodně si nemyslím, že proto, že jsem učitelka, vím všechno nejlépe.

U3

- poskytuje velké množství osobní svobody a tvořivosti,
- Jde mi o ty principy, bez kterých si to neumím představit a Začít spolu mi je umožňuje.
- Tak tím jsme začali a potom ta spolupráce pokračuje většinou dílčími aktivitami a projekty v průběhu školního roku.
- Mezi tím byly různé ledolamky, ty hráli společně děti i dospěláci.

- A udržujeme stále nějakou podporu rozvoje vztahů mezi nimi a i mezi dětmi. Je to důležité i pro klima třídy a pro moji komunikaci s jednotlivci, ať už s dětmi, nebo s dospělými. Snažím se jednou za čas uspořádat nějakou společnou akci.
- Je to jejich rozhodnutí.
- do teď byla možnost si vybrat učitele. Na přihlášku je možné napsat, ke komu chtějí rodiče dítě dát.

Vztah učitel – rodič

U1

- ty rodiče jsou složitější element, než ty děti
- Rodiče jsou složitější a složití jsou v tom (někteří jsou složitější méně, někteří více), že jim chvíli trvá, než ztratí ostych. Trvá dlouho, než začnou věřit na to, že by ti s něčím pomohli, že by ti něco nabídli, že by ti lezli do toho učení. Já jsem velmi nadšeně po zkušenosti z minulé třídy, těmto rodičům hned v první třídě řekla: „Budu moc ráda, každý z vás máte nějaký svůj poklad v čem jste dobří a já to neumím, když o to obohatíte tu třídu. Já to tak neumím, jako vy. Zvu vás k tomu, abyste nám ve třídě pomohli.“.
- že oni mě ještě neznají. Oni nevědí, jestli ta jejich kvalita je pro mě dostatečně dobrá, jestli je dostatečná pro děti, jestli do dostatečně zvládnou před těma dětma, jestli se neshodí před těmi dalšími rodiči.
- musím uvolnit ledy, že je to na mě, aby ti rodiče cítili, že můžou něčím přispět oni sami.
- Jednou v covidu jsem uspořádala takovou třídní schůzku, kdy jsem jim otevřeně dala najevo, že si otevřeme víno večer u počítače, bezpečně u sebe doma.
- Dost se ptám. Já se nebojím ptát. Například jsou třídní schůzky a já se zeptám. Rodiče jsou nejaktivnější v první třídě.
- Kdybych něco nechtěla dělat, tak to rodičům řeknu.
- Kdysi, když vznikl nějaký spor mezi rodiči, protože jedna maminka chtěla pro děti něco organizovat, tak jsem rodičům řekla, že aktivitu vítám a že mi na ní záleží. Řekla jsem jim, co by bez této aktivity děti z minulé třídy nezažily.

- Nakonec jsme si vytvořili moc pěkný vztah a pro ty děti je důležité vidět ten náš dobrý vztah. Jsou to nepsané věci, ale děti jsou chytré a vycítily by to napětí. Já se za to cítím zodpovědná. Když si někoho do hodiny pozvu, mělo by to být autentické.
- Vztah musí být oboustranně kvalitní. Za svou učitelskou kariéru jsem se setkala s mnoha složitými rodiči. Byli nevyrovnaní, nedospělí a často zahledění jenom do svých dětí, často jsou i sobečtí. Když mám s některými rodiči takto negativní zkušenost, tak k nim nemám plnou důvěru a ten vztah pro mě není bezpečný. Nechci být ve třídě s někým, s kým se necítím bezpečně
- Učitel musí být ten, kdo je za to zodpovědný a má tedy to hlavní slovo.
- Řekla jsem, že to v plánu nemám, ale jestli něco zařídí, tak s nimi ráda pojedu. Nechtěla jsem, aby ta zodpovědnost spadla na mě. Oni to opravdu udělali. Už jsme byli na dvou výjezdech.
- V sobotu jsem teda přijela. Zpívali jsme u táboráku. Zpívali nádherně. V téhle třídě mám několik muzikantů. Do večera se sedí u táboráku a zpívá se a hraje se na nástroje.
- Teď jsme byli na zřícenině, předtím jsme spali pod převisem u řeky. Je to opravdu moc pěkné a dělá mi to velkou radost.

U2

- Nechtějí nějak ubližovat mně, jde jim jen o ty děti. Když o ni pochopí, že mně jde taky o ty děti, tak se tyto věci vyřeší.
- Omluvil se a řekl, že o tom moc nevěděl. Mám zásadu, nebrat si ty věci osobně a vždycky za tím vidět obavu rodiče o dítě.
- Není dobře si myslet, že my jsme učitelé a oni jsou rodiče, kteří po nás jdou. Je to omyl a je to omyl na straně učitele.

U3

- Už víme, že je tam taková skupinka povalečů, kterým se nechce nikam moc daleko, takže skončí v první kavárně a zbytek se táhne tím výletem tak, jak chtěl. Navzájem si pak vyhovíme.
- Většinou je to o vzájemném porozumění.

- Tady v té třídě je spíše skupina lidí, kteří čekají, až to zařídím všechno já
- Obecně by se dalo říci, že hodně záleží na sociálním složení skupiny

Limity při interakci s rodinou

U1

- Cítím, že se dnes vůbec nedá srovnávat to, jak jsem začala učit děsně po vysoké škole a jak učím teď. Měla jsem jiný přístup k dětem. Vždycky jsem je měla ráda, vždycky mi na nich záleželo, ale to, jaké možnosti jsem jim dopřávala, je jiné než na začátku.
- **Myslíš, že je to především zkušeností?** Rozhodně. Ale i tím, že mě to hodně začalo zajímat. Poslouchám, jak to dělají jiní. Opravdu hodně se učit od jiných.
- Nechci si s sebou vzít komplikovaného rodiče a v každé třídě jsou komplikovaní rodiče.
- Musí být jasně vidět, že náš vztah je pozitivní a v případě obav nebo problémů jsem schopná situaci zvládnout
- Stejně se trochu poškorčili, protože někteří rodiče nejsou zralí na to, aby byli součástí takhle velkého týmu
- Pak některé maminky byly unavené z toho, jak jsou někteří rodiče nároční. To je přirozená věc. Je to velká parta lidí a těžko se to kočíruje. Musela by to být vzácná souhra, aby všichni hráli na stejnou notu

U2

- Nepamatuju si nic takového výrazného. Narazila jsem na pár rodičů, kteří měli pocit, že špatně komunikujeme, ale pak se ukázalo, že třeba nepoužívají mail
- Určitě ta hranice je. Je v tom, že když tady mám děti 25 a rodič mi chce radit, jak se mám chovat k jeho dítěti, jak je na to zvyklé z domova, tak jim vysvětlím, že já jsem profesionál na skupinovou práci s dětmi a nemůžu respektovat tyto rady.
- co nemám ráda je, když ty rodiče chtějí nějaké výhody nebo chtějí nějakou zvláštní péči pro své děti, pokud to není třeba integrované dítě, kde to je jasné. Respektuju to, že rodiče mají strach o své děti a někdy je přehnaný. Jakoby chtějí to mít všechno ošetřené a mají občas nereálné představy.
- Rodiče, kteří jsou často konfliktní, se většinou jen bojí o své děti.

- Zažila jsem situaci, kdy mi jeden tatínek říkal, jak se mám chovat k chlapečkovi s integrací, a že mám na něj pozvat psycholožku. Nebyl to jeho syn, ale měl pocit, že tento chlapec ohrožuje jeho dceru.

U3

- Problém je v tom, že je potřeba aby ten rodič přišel nějak naladěný, takže pak se řeší, že není. Člověk musí nejdříve toho rodiče dostat do stavu, kdy s ním může o těchto věcech jednat.
- Často vzdělanější lidi více vnímají, že je to důležité.

Osobnost učitele

U1

- Vzpomeneš si na to, jak jsi to měla a celé to stavíš na tom, co se ti na tom líbilo, co se ti na tom nelíbilo a postupně teprve zjišťuješ a nabíráš ty zkušenosti. A opravdu mám pocit, že je to taková spirála, kdy se vracíš do nějakého místa a vlastně si uvědomíš: „, Já tohle jsem minule dělala takhle, ale ono to nefungovalo, co kdybych to zkusila takhle.
- Učím se to od těch dětí
- Jo. Například já nejsem střílečí typ. Nemám ráda střílečky. Ale řekla jsem si, že jich je hodně, chtějí to zažít, tak jim to nezatrhnu. To bych neudělala, i když mě to vůbec ničím neláká. Kdyby po mně chtěly něco, co není možné, musím mít argument.
- Já jsem si říkala, že tam úplně nechci být jako učitelka, před kterou se musí hlídat, tak jsem jim řekla, že přijedu v sobotu. Bylo to od pátku do neděle.
- Jsem tam jako návštěva, ale praktická návštěva, která to tam občas trochu krotí. Je to hezké, dělá mi to radost.

U2

- Já zásadně rodiče vyzývám k tomu, že kdykoliv se jim něco nezdá, nebo nelíbí, nebo jsou proti tomu, co jsem dětem řekla, nebo co se s nimi chystám dělat, tak ať mi to vždycky dají vědět.

- No, jak jsem k tomu došla.. Tak já nejsem čerstvě vystudovaná, už mám jednu profesi, profesi sociální práce. Původně jsem se setkávala s lidmi z různých prostředí. S uprchlíky s romskými dětmi a tak. Takže třeba komunikace romskými rodiči mě mnohé naučila. Myslím si, že v tom je nějaká životní zkušenost. Já se jako učitel neprožívám.
- Jestli já z toho někdy vyjdu jako hlupák, na tom nezáleží, to se někdy stane každému, i když nechce. Podstoupit kritiku mi nepřipadá tak hrozné.
- Já jsem spokojená s tím, jak to je. Mně je skoro líto, že nemám konfliktní rodiče. Já jsem jako sociální pracovník byla zvyklá řešit vážné konflikty a tohle mi připadá hrozně malé.
- jsem spokojená
- Časem bych možná mířila na nějaké poradenství

U3

- Já jsem do tohoto programu nevstupovala proto, že bych si na něm něčeho zvlášť cenila, ale vlastně mně vyhovuje
- A vlastně sem patří i principy, které jsem dříve uplatňovala bez tohoto programu.
- Já jsem po nějaké zkušenosti věděla, že do tohoto nemůžu jít sama, takže jsem byla ráda, že tam toho lektora mám.
- Já nic neočekávám. Já jsem z opačné strany hrozně líný rodič. Nechodím na třídní schůzky, nespolupracuji s nikým, nechodím do hodin nic vykládat. Naše děti si vše zařizují samy. Chápu tedy i lidi, co to mají stejně a nechtějí se tolik angažovat, nikdo je nenutí.
- **S kolika třídami máš s tímto výjezdem na začátku roku zkušenost?** K tomu jsem dospěla postupně, takže naplno mám tuto zkušenost se dvěma třídami.
- Oni někdy mají pocit, že můžou do některých věcí mluvit a ovlivňovat je, ale to je pak na mně abych jim vysvětlila, že to není ten prostor.

- Takže teď na posledy na podzim jsme byli ve Lhotce a já jsem pak řekla, že už to nebudu příště organizovat, jenomže bychom nakonec nikam nejeli, takže to nakonec ještě jednou zařídím.

Nové kategorie a k nim přiřazené kódy:

Otevřenost

- A stalo se mi, že jsme si s dětma vymyslely projekt, nějaká trička na den Země. Maminka si to doma vyslechla a napsala, že to není ekologický, když budeme kupovat nová trička. Tak jsem to tady znova probrali s dětma a zrušili jsme to, protože jsme si řekli, že kupovat nová trička na den Země opravdu není dobrý nápad. (U2)
- Já mám ráda rodiče v procesu výchovy dětí. (U2)
- Já chci aby rodiče věděli, že se ne všechny děti musí účastnit laser game. (U1)
- Když jsou třeba konzultace, tak jsem dávala rodičům nějakým dotazník, kde jsem znova ověřovala spoustu těch věcí, na které oni měli možnost odpovědět a vyjádřit se, změnit názor. (U2)
- Kdybych něco nechtěla dělat, tak to rodičům řeknu. (U1)
- Učím se to od těch dětí (U1)

- Já zásadně rodiče vyzývám k tomu, že kdykoliv se jim něco nezdá, nebo nelíbí, nebo jsou proti tomu, co jsem dětem řekla, nebo co se s nimi chystám dělat, tak ať mi to vždycky dají vědět. (U2)
- Jestli já z toho někdy vyjdu jako hlupák, na tom nezáleží, to se někdy stane každému, i když nechce. Podstoupit kritiku mi nepřipadá tak hrozné. (U2)

Motivace a přístupnost

- Tady na Petřinách je většina velmi spolupracujících. (U3)
- Je fajn říct, že úplně nenechávám rodiče vstupovat do toho, co tu dělám, ale nabízím jim hodně příležitostí k tomu, to ovlivnit. Můžou participovat. (U1)

Účast a angažovanost

- Mým cílem bylo ty rodiče co nejvíce vytěžit. Nejdříve o nich zjistit, ty jejich super schopnosti, které bychom mohli použít ve prospěch třídy. (U1)
- Potom když dojde na nějaký projekt, kdy by se ta spolupráce hodila, tak to nadhodím a pak je to otázka časových možností a osobního nastavení, protože někdo není ochotný třeba vylézt před ty děti a záleží také, jak staré to jsou děti. Někdo jde radši podívat, číst pohádku těm malým dětem, někoho to nebaví, takže třeba přijde k těm větším s nějakou prezentací a něco ukázat. (U3)
- Rodiče si to sami řídí a já se přidávám, ale nejsem v roli toho zodpovědného. (U1)
- Úplně na začátku, když se ještě neznáme, tak někam společně vyjedeme. Poprvé jsme tedy nevyjeli, to jsme měli takovou delší třídní schůzku, takový workshop. Na výjezdu, nebo ve třídě jsme si vůči sobě vymezovali takovou zakázku. Sestavovali jsem takový žebříček hodnot té třídy. Rodiče mezi sebou diskutovali a ve skupinách vytvořili svoje žebříčky, které pak dávali dohromady, takže ve výsledku to byl jeden žebříček na třídu. Žebříček toho, co by chtěli aby v té třídě fungovalo, co by chtěli a by dětem bylo dopřáno. (U3)
- **Kolik rodičů jelo na ten první společný výjezd?** Kromě jedné maminky, která zrovna nemohla, jeli všichni. (U3)
- Tady v té třídě je spíše skupina lidí, kteří čekají, až to zařídím všechno já (U3)

- Nadhodila jsem, že by bylo hezké mít ještě nějakou akci na konci a odpověď byla většinou kladná, ale já už do toho nebudu investovat. Teď už je to na nich. (U3)
- Ale často se ptám, třeba ohledně center, že by se nám hodila pomoc. (U1)
- Spolurozhodování je úplný základ pro mojí práci s dětmi. Děti spolurozhodují o tématech, hodnocení a o celém tom procesu. Do tohoto zapojuju samozřejmě i rodiče. (U3)

Perspektivy

- Respektuju to, jsou rodiče, kteří nechtějí (U1)
- Smyslem bylo se poznat a nastavit si nějaká společná pravidla. (U3)
- Úplnou svobodu rozhodování rodičům nedávám. Dětem ano a moc ráda. Ptám se jich, kam by chtěly jít, co by chtěly dělat. (U1)
- Já jsem spokojená s tím, jak to je. Mně je skoro líto, že nemám konfliktní rodiče. Já jsem jako sociální pracovník byla zvyklá řešit vážné konflikty a tohle mi připadá hrozně malé. (U2)

Vnímání rodičů

- Dynamika třídy je závislá na aktivitě rodičů. (U2)
- ty rodiče jsou složitější element, než ty děti (U1)
- Nechtějí nějak ubližovat mně, jde jim jen o ty děti. Když o ni pochopí, že mně jde taky o ty děti, tak se tyto věci vyřeší. (U2)
- Rodiče, kteří jsou často konfliktní, se většinou jen bojí o své děti. (U2)
- Často vzdělanější lidi více vnímají, že je to důležité. (U3)
- Není dobře si myslet, že my jsme učitelé a oni jsou rodiče, kteří po nás jdou. Je to omyl a je to omyl na straně učitele. (U2)
- Nechci si s sebou vzít komplikovaného rodiče a v každé třídě jsou komplikovaní rodiče. (U1)

Interakce a komunikace

- To znamená, že úplně na začátku toho procesu v 1. třídě pozvu rodiče k tomu, aby se vyjádřili, co pro ně znamená hodnocení, jak by si představovali komunikaci mezi mnou a sebou, jak bych si třeba představovali domácí práci dětí. (U2)
- A není to tak, že rodiče si to nastaví, ale že hledáme dohodou společné nastavení toho, jak chceme v té třídě pracovat. (U2)
- Na osobní schůzce, kde si ty věci musíme vyjasnit. (U3)
- Oni někdy mají pocit, že můžou do některých věcí mluvit a ovlivňovat je, ale to je pak na mně abych jim vysvětlila, že to není ten prostor. (U2)
- Nepamatuju si nic takového výrazného. Narazila jsem na pár rodičů, kteří měli pocit, že špatně komunikujeme, ale pak se ukázalo, že třeba nepoužívají mail (U2)
- schůzka pro mě i pro ně slouží k tomu, abychom našli společnou řeč nebo společnou představu. (U2)

Strategie a implementace

- Problém je v tom, že je potřeba aby ten rodič přišel nějak naladěný, takže pak se řeší, že není. Člověk musí nejdříve toho rodiče dostat do stavu, kdy s ním může o těchto věcech jednat. (U3)
- Jde mi o ty principy, bez kterých si to neumím představit a Začít spolu mi je umožňuje. (U3)
- **Myslíš, že je to především zkušeností?** Rozhodně. Ale i tím, že mě to hodně začalo zajímat. Poslouchám, jak to dělají jiní. Opravdu hodně se učit od jiných. (U1)
- Mně to potom pomáhá v další spolupráci s rodiči a můžeme se k tomu vracet a na jednotlivé body odkazovat. (U3)

Výzvy a překážky

- Spolurozhodování je věc, kterou postupně nabývám, dovolovat spolurozhodování. Nemůžu říct, že jsem přišla do té profese vybavená touto dovedností, pustit to z otěží a nechat rozhodovat i děti a nechat rozhodovat i rodiče. (U1)
- Pak některé maminky byly unavené z toho, jak jsou někteří rodiče nároční. To je přirozená věc. Je to veliká parta lidí a těžko se to kočíruje. Musela by to být vzácná souhra, aby všichni hráli na stejnou notu (U1)

- co nemám ráda je, když ty rodiče chtějí nějaké výhody nebo chtějí nějakou zvláštní péči pro své děti, pokud to není třeba integrované dítě, kde to je jasné. Respektuju to, že rodiče mají strach o své děti a někdy je přehnaný. Jakoby chtějí to mít všechno ošetřené a mají občas nereálné představy. (U2)
- Obecně by se dalo říci, že hodně záleží na sociálním složení skupiny (U3)
- Stejně se trochu poškorpili, protože někteří rodiče nejsou zralí na to, aby byli součástí takhle velikého týmu (U1)
- Cítím, že se dnes vůbec nedá srovnávat to, jak jsem začala učit děsně po vysoké škole a jak učím teď. Měla jsem jiný přístup k dětem. Vždycky jsem je měla ráda, vždycky mi na nich záleželo, ale to, jaké možnosti jsem jim dopřávala, je jiné než na začátku. (U1)
- Určitě ta hranice je. Je v tom, že když tady mám děti 25 a rodič mi chce radit, jak se mám chovat k jeho dítěti, jak je na to zvyklé z domova, tak jim vysvětlím, že já jsem profesionál na skupinovou práci s dětma a nemůžu respektovat tyto rady. (U2)

Příloha 2

Přepsané dotazníky s označeními pasážemi na základě kategorií

Otevřenost

Účast a angažovanost

Interakce a komunikace

Výzvy a překážky

Doplňkové pozitivní komentáře

Jakou máte zkušenost s programem *Začít spolu?* 40 odpovědí

Dobrou

Mnohaletou

Pozitivně

Velmi dobrou.

Velmi dobrou

Výborné

dobrou, dítě se aklimatizovalo z MŠ na ZŠ bez potíží, učivo ale bylo v první třídě hodně "školkové", nadané dítě se nudilo a paní učitelka nabyla mylného dojmu, že je ADHD a posílala nás k psychologce, jsem ráda, že jsem to ustála, bystrým dětem je potřeba "naložit" víc... a ne přizpůsobovat výuku jen těm "pomalejším" na jejich úkor

3 děti na ZŠ Petřiny sever

výbornou

Jako pedagog ze studií a praxe, jako rodič dítěte ze ZŠ s programem ZaS

dobrou

2. rokem syn je součástí toho programu

Pozitivní

pozitivní. V podstatě jsem už odpovídala v dotazníku pro paní učitelku ...

Zkušenost mám velmi dobrou. Velmi mi vyhovuje pomalý přechod z MŠ do ŽŠ. Myslím si, že je pro dítě velmi příjemné se pomalu seznamovat s chodem ŽS.

Velmi dobrou. Obě moje děti navštěvují školu, kde tento program probíhá.

čerpám především z fotodokumentace, kterou od paní učitelky dostáváme. líbí se mi jemná a hravá forma vzdělávání, kdy se během zážitků a prožívání školák učí.

V programu mám obě děti.

Když fungují všechny složky dohromady a spolupracují, děti také lépe fungují a spolupracují

Dcera i syn na prvním stupni ZŠ chodili do školy, kde byl program Začít spolu součástí výuky. Obecně si myslím, že aplikace programu, zejména jako propojení školy i s rodiči, je vždy nadaném učiteli, na jeho osobnosti, otevřenosti a zájmu otevřít se něčemu novému. Také jde ocelkovou atmosféru ve třídě a o ochotě rodičů se na školních aktivitách podílet. V případě syna jsme měli velké štěstí na učitelku, ale i na celý kolektiv třídy a rodičů. i dva roky poté, co děti opustily první stupeň a různě se rozprchly do jiných škol (z 5.třídy), se setkáváme a je to vždy příjemné a milé setkání.

Skvělou

dobrou, bezproblémový přechod z MŠ, možná trochu pozvednout úroveň a míň "školkového učiva"

Naše děti prošly programem na ZŠ Petřiny Sever

Mám skvělou zkušenost. Obě moje děti programem Začít spolu prošly a máme jen pozitivní zkušenosti.

Mam dceru ve druhé třídě a syna v první třídě. Oba mají program Začít spolu. Zkušenosti jsou pozitivní. Jedna se o nadčasovou formu výuky, kdy dítě přechází nenásilně a s citem ze školky na školní režim.

Je to naše první zkušenost s tímto systémem.

ano

Náš syn měl na prvním stupni výbornou učitelku, zkušenost s ní byla skvělá. Nevím ale, kolik z toho bylo dílem programu a kolik z toho její osobní zásluha.

Velmi dobrou. Oceňuji, že se děti učí nejen číst, psát a počítat:-), ale že mají možnost učit se zodpovědnosti za své učení i chování, kriticky přemýšlet a nebýt jen papoušek, co se učí kvůli jedničce, nebát se chyby, ale poučit se z ní, lépe poznat své emoce, učit se vztahům mezi sebou, vzájemně se inspirovat. Jsem za to moc vděčná, protože se to dětmi snažíme probírat i doma, takže podpora ze školy, kde jsou děti v kolektivu, mi přijde nesmírně cenná.

Obě naše starší děti procházejí školou, kde na 1. stupni běží program Začít spolu velmi kladnou

Dcera - 2. třída s programem Začít spolu

Jsem rodič dvou dětí, které mají program Začít spolu ve výuce.

3 děti navštěvují zš s programem Začít spolu

Bylo to jednoznačně pozitivní, prospěšné.

Dobrou. Všechny tři děti se ho účastnily.

Dcera i syn chodí do ZŠ, ve kterém program Začít spolu probíhá.

Čeho si na programu ceníte? 40 odpovědí

Děti se naučí pracovat v týmech různého složení a zastávat různé role v rámci týmu.

Tripartit kde se bavíme otevřeně a není to klasická třídní schůzka kde padají neobjektivní hodnocení žáka

Vedení k samostatnému přemýšlení dětí, možnosti vystřídat různé činnosti. Možnost rozhodování.

nenásilně převede děti ze školkových radostí ke školním povinnostem (radostem)

Právě spolupráce s učitelem a hlavně komunikace a informovanost ze strany učitele

děti neseděly po dvojicích a stabilně, měly možnost se naučit spolupracovat v různých "sestavách" a vypořádat se s různými konstelacemi

program nastavuje prostředí a nástroje partnerské spolupráce škola-dítě-rodíč, vstupem do první třídy nedostává rodič "stopku" - "za prahem školy se nám do toho rodiči moc nešťouřej"

děti se učily týmové práci i odpovědnosti, hodnotit ostatní i samy sebe

Respektujícího přístupu, spolupráce, práce v centrech, komunikace

individuálního přístupu k dítěti

diskuze, interakce, hravá forma, různorodost forem vzdělání, pobyt venku

možnosti aktivně se zapojit, spolurozhodovat, nechávat "volnost" při rozhodování i na dítěti

možnosti vyjádřit se, spolurozhodovat. Vzájemný respekt a ochota naslouchat vzbuzuje v dítěti víru ve vlastní schopnosti a zvyšuje sebehodnocení

Jsem určitě moc ráda za přítomnost asistenta učitele ve třídě. Velmi to pomáhá všem si myslím. Dítě se má na koho obrátit, když potřebuje soukromě poradit a nemusí mít pocit, že vyrušuje celou třídu nebo učitele. Někdy se děti bojí zeptat, to si myslím, že přítomnost asistenta odbourává. Učitel se může plně věnovat své práci.

Za sebe - rodič je začleněn do chodu školy, do aktivit, vztahů ve třídě, je informovaný, iniciativně a dialogu nic nebrání. Za děti - učí se spolupráci, jak se dostávat k informacím, nejedou na výkon, výuka je pestrá. Dále, co je pro mě velmi důležité a co vychází z mé zkušenosti - v obou třídách se velmi dbá na přátelské a rovné prostředí mezi dětmi, učitelé se starají o dobré sociální vazby a učí je empatii.

Učitel je zde spíše v roli průvodce, líbí se mi volnější forma, práce v centrech, sebehodnocení a to, že se výuka odehrává i venku.

Tymove prace, asistentky. tj. posily pro pi. ucitelku, deti se uci sebehodnoceni, uci se nadodvedenou prací přemyslet, vsimat si, kdo jak pri práci uvazuje atp.

Spolupráce dětí, vedení k samostatnosti a odpovědnosti za své učení

Kooperace jako kompetence k učení

Cením si možnosti individualizace učiva pro děti i se speciálními potřebami (jistě je to hodně dáno i samotnou osobností pedagoga), možnosti spolupráce mezi dětmi, lépe se začleňují prvky badatelsky orientované výuky, přítomnost dalšího asistenta v prvních letech pomáhá nastavit klidné pracovní klima a opět větší možnosti zaměřit se na každé dítě. Velmi oceňuji i ranní kruh s možností řešení konfliktů ve třídě i s možností sebevychování a mnoho jiného

Určitě mě nadchlo vedení kolektivu - důraz na spolupráci, podporu slabších a dále spojení výuky s pobytem v přírodě, pokud to jen bylo možné.

Sebehodnocení dětí, sdílení v kruhu, spolupráce dětí ve skupinách, projektové týdny naučí děti spolupracovat

Změření výuky na spolupráci, podpory týmového ducha, morálních hodnot, pomoci asistentky

Možnost zapojení dětí do kolektivní práce. Tvořivost, projektová práce, spolupráce. Příležitost pro každé dítě se prosadit v tématu, které mu je blízké, atd....

Viz vyse + možnost podílet se na vyuce a "byť v obraze".

Individualního pristupu, prace ve skupinach, asistentu, maleho poctu zaku, pristupu k získání vědomostí, respektujícího pristupu, souszení s přírodou, kulturne bohatým programem.

otevřené komunikace, kreativity, podpory dobrých vztahů a spolupráce mezi dětmi

Zlepšuje komunikaci

Moc se mi líbí celý koncept. Cením si právě toho, že se věnuje čas i dovednostem, které byly dříve opomíjeny a podceňovány, ale v životě pak člověku velmi chybí. Věřím, že naše děti si povedou lépe a třeba i s menšími problémy a lepším zdravým sebevědomím.

možnosti rodičů spolu-účastnit se chodu školy (škola není nedostupný hrad, ale místo spolupráce); učitelé berou své žáky vážně a individuálně; různé projekty, které školu zpestřují

otevřenosti, učení samostatnosti, projektů, interakce

Ve třídě kromě učitele i asistent. Více škola hrou.

Důrazu na tzv. soft skills, jako je komunikace, sebehodnocení, rozvíjení sociálních kompetencí

Aktivní zapojení dítěte do učebního procesu

Děti a jejich rodiče se s učiteli navzájem lépe poznají a jak učitel, tak rodič pak mohou lépe pochopit potřeby, či případné problémy dítěte a společně je řešit. Rodiče mohou v rámci tohoto projektu přijít s vlastními nápady a aktivně se do vzdělávání zapojit.

podpory

Přítomnost asistenta, centra, spolupráce s rodiči

Z doslechu mám z programu dobrý pocit, ale vlastně nemám žádné podrobnější informace ze školy, v čem vlastně program spočívá. Mám poměrně obecný a možná mylný dojem, že se jedná hlavně o podporu otevřené komunikace a spolupráce ve třídě. To mi připadá cenné, ale díky vašemu dotazníku si uvědomuji, že jako rodič nemám o programu žádné bližší informace, i když bych o ně stála. Syn je již v 5. třídě, a přesto jsme se od školy či učitelů o programu nic nedozvěděli. To je možná určitý limit, který by stálo za to více diskutovat a "napravit".

Úzké vazby mezi žákem, učitelem a rodičem, otevřenost v komunikaci.

Čeho si ceníte v oblasti spolupráce učitelky a rodičů? 40 odpovědí

Otevřené komunikace

Otevřenosti a toho ze děti se učí samostatnosti

Nutné vzájemné komunikace a spolupráce, která je přínosem pro všechny zúčastněné.

otevřenost, osobní přístup

Dtto

spolupráce a otevřenosti ve prospěch rozvoje dítěte

otevřená komunikace, přímočarost, fair play

komunikace, informování o tom, co děti dělaly, mohli jsme si sami občas zkusit, co dělají

Otevřenost, partnerský vztah

možnosti spolupráce, dialogu o problémech, hledání společného řešení

otevřenost

vzájemné komunikace, možnost vyjádřit se ke způsobu výuky dítěte

vzájemného přístupu, respektu k názorům druhých a snahy o maximální možnou podporu při vzdělávání s důrazem na individuální přístup k dítěti

Cokoli je potřeba, učitelka mi ochotně vysvětlí, poradí nebo se o tom pobavíme.

Přátelského a naprosto otevřeného přístupu

Formy konzultací, kde se setkávají všechny tři strany.

Dovedu si představit větší spolupráci. Obecně se mi líbí, když kolem školy vzniká komunita rodičů, kteří pro děti a jejich růst mohou vyvíjet také své úsilí, tím upevňovat vztahy i s učiteli mezi sebou.

Vzájemná vstřícnost, dobrá komunikace vedoucí k lepšímu vzájemnému pochopení

Dítě lépe funguje ve shodě

Líbil se mi přístup naší paní učitelky, která při zachování si autority, byla i naše kamarádka a rovnocenný partner, se kterým jsme se nebáli o čemkoliv diskutovat, vyjadřovat se aniž bychom přitom cítili jakékoliv ohrožení. Stmelilo to nejen děti, ale i rodiče a navzájem jsme se podporovali.

Otevřenosti, nestrannosti, zájmu se poznat, sdílet zážitky společně s dětmi

Konzultace učitel, žák, rodič

otevřenost, přívětivost a lidský přístup, vybudování pevného férového kolektivu

Aktivní naslouchání podnětům a názorům rodičů. Zařazení námětů rodičů do vyučování. Mimoškolní aktivity pro utužení vztahů v kolektivu třídy a mezi rodiči.

Informovanost, komunikace, vzájemné vztahy.

Obe paní učitelky mi podávají informace a jsou otevřené podnětům, dotazům, zpětné vazbě... Take ocenuji čas, který nám paní učitelky věnují po škole např. formou konzultací či volnčasových setkání.

Otevřenosti, transparentnosti, davkování informací, komunikace, vstřícnosti, inteligence, empatie.

otevřené komunikace, tripartit, vztahů

Lepší přehled o tom, co se ve škole děje

Jsem opravdu nadšená a každý den si doma říkáme, jak jsme vděční, že obě naše dcery mají tak úžasnou paní učitelku i asistentky. Starší dcera má ... a mladší **Nesmírně svým dětem přejí, že mají možnost se každý den potkávat s tak skvělým přístupem, laskavostí a zároveň vzájemným respektem. A to samé vnímám v komunikaci s námi rodiči. Oceňuji, že jsme o všem informováni, můžeme se ptát, dostáváme zpětnou vazbu a taky si troufnu říci, že se posouváme lepším směrem ve výchově, protože díky tomu se učíme, že škola není jen o známkách, jak to bylo za nás. Ale že každé dítě má svoje tempo vývoje, je třeba si všimnout jeho silných stránek a ne ho tepat za chyby, ale naopak z nich si vzít poučení. Je to pro mě velmi obohacující.**

Projednávání života dítěte ve škole formou rozhovoru ve 4 (rodiče, učitelka, dítě). Nabídka se zapojit, přinést něco "svého" do školy (např. po dohodě byla vycházka ke včelám jednoho rodiče-včelaře). Větší setkávání rodičů (ohně, výlety), kde jsme se trochu poznali. (U každé učitelky to bylo trochu jiné - s jednou pouze ohně, s druhou i výlety - dodnes jezdíme)

otevřený dialog

Otevřenost, učitelky zjišťují názory rodičů.

Učitelky (obou dětí) jsou velmi otevřené konzultacím (s dětmi i bez nich) v případě potřeby.

rodič je často informován o pokrocích dítěte

Viz výše

té spolupráce ... Otázky to jsou fajn, ale nesnadno se na ně odpovídá, z pohledu rodiče tam není viditelný rozdíl mezi tím, kdy se věnuje učitelka a kdy začít spolu asistentka. Tak jak odpovídat? to dítě to bere dost dohromady jako jednu věc.

Otevřenost, pravidelnou komunikaci

Na ZŠ ... máme dvě děti, ve 2. a 5. třídě a spolupráce s oběma učitelkami je skvělá. Cení si hlavně otevřené a respektující komunikace, empatie obou učitelek. Také vnímám, že máme podobné hodnotové nastavení. U p. učitelky syna v 5. třídě hodně oceňujeme, že vytváří tzv. týdenní plány s přesným popisem plánovaných činností. To nám jako rodičům umožňuje mít přehled o aktivitách a probíraném učivu, rovněž také přehled nad tím, co se máme se synem učit. Velmi nám to vyhovuje a byli bychom rádi, kdyby takové plány byly vytvářeny všemi vyučujícími.

Výborná tripartita, byla konkrétní a osobní. Názorné představení i způsobu výuky. Informování paní učitelky o dění v třídě.

Pokud ano, jak to konkrétně vypadá? 28 odpovědí

V covidu to byla denní práce a od té doby vím více od učitele než od dcery. Informuje nás taky mimo latku o třídě jako celku a vztazích.

rodiče mohli přijít do vyučování, představit své povolání, mohli jsme se kdykoli na učitelku obrátit

možnost individuálních konzultací, tripartity, individuální přístup - individuální komunikace

Návštěva do vyučování, mimoškolní aktivity, spolurozhodování

spolupracujeme společně s vyučující a dítětem, společný projekt

prostřednictvím p. učitelky, při pomoci s domácími úkoly

Už jen tripartity vnímám velmi pozitivně - to za nás nebylo :-). Dcera může svobodně říct, že nechápe význam domácích úkolů, když to samé dělá celý den ve škole, tak proč to ještě dělat doma, když to umí a všemu rozumí. Osobně jsem na to neměla argument a i když jsem se jí snažila vysvětlit, že domácí úkol by udělat měla, často se mi nepodařilo ji k tomu přesvědčit. Až na tripartitě s paní učitelkou jsme se obě uklidnily, že pokud učivo chápe, tak opravdu domácí úkol dělat nemusí - že je to jen nadstavba a hlavně pro ty, kteří učivo ještě nepochopili a je třeba ho procvičit a v hodině na to nezbyvá třeba čas. A paní učitelka její argument pochopila a akceptovala.

Paní učitelka vždy trpělivě naslouchá a snaží se pochopit vnitřní motivaci každého dítěte, aby mu mohla, byť s omezenými možnostmi s ohledem na množství dětí ve třídě, poskytnout maximální podporu a přizpůsobit výuku na "míru" každému dítěti, aby ho to bavilo a samo se chtělo něco nového učit/pochopit. Má demokratický přístup - děti si mohou samy mezi sebou rozhodovat, čemu se budou věnovat, hlasují, argumentují, vzájemně se podporují a respektují. Díky sebehodnocení (a neznámkování) se učí poznávat hodnotu sama sebe a svoje schopnosti. Děti nečekají, že rozhodne o jejich výkonu někdo jiný a dostanou známku, ale učí se ohodnotit se sami a pak se teprve dozví, zda se přeceňují nebo nedoceňují na základě porovnání s hodnocením učitele.

Děti dostávají často úkoly mimo učební osnovy, kde je poté potřeba se úkolu věnovat např. společně, vypátrat informace a otevírat nové obory, z toho často plynou 'nadotázky' a tématu se dle času můžeme věnovat obšrněji.

Každopádně je zde možnost přijít do třídy a dětem ukázat nějaké zajímavé zaměstnání.

Rodice by mohli mít více možností do školy přijít a účastnit se výuky.

Pozvánky do výuky a aktivní zapojení rodičů: čtení dětem, vyprávění i zaměstnání, zkušenostech,...

Přistupuje k učení zodpovědněji

Možnost se vyjádřit k načasování učiva, metodám výuky apod. i vzhledem k individuálním potřebám dítěte, možnost nabídnout různé exkurze, koncerty a další program podle toho, co který rodič dělá...

Měli jsme možnost se účastnit výuky představením svých povolání, péct společně vánoční perníčky pro školní předvánoční akci, cením si možnosti společných setkání, kterých bylo několik za rok a z nich vzešlých přátelství. aktivně jsme se podíleli na přestavbě školní zahrady. Zejména oceňuji období covidu, kdy se učitelka velmi obětavě snažila děti udržet pospolu, a s velkým přesahem jim zprostředkovala maximum kontaktu a sdílení zážitků.

Schůzky rodičů s učitelem ohledně priorit ve vzdělávání, osobní konzultace kdykoli bylo potřeba

mohli jsme přijít do vyučování, v tripartitě to bylo velmi pozitivní

U dcery jsem se účastnila výuky formou hodinové přednášky na určité téma. Dcera byla ráda, že spolužákům předatavila maminku a já byla ráda, že jsem poznala dcery spolužáky a nyní si je umím zaradit, když o nich dcera mluví. U syna jsem se zatím neúčastnila, ale ve druhém pololetí to mám v plánu.

Osobní přítomnost ve vyučování, povídat si o nové nabídkách vědomostí, cíleně se zaměřit na oblast, kterou probírali ve škole (vím i díky komunikaci ze strany učitele), čistě knihy psané genetickou metodou, rozvíjení matematické logiky na příkladech ze života.

komunikuje s TU

Osobní konzultace, možnost vstoupit do vyučování s vlastní aktivitou

Přináší nám to domů témata, o kterých si pak můžeme povídat a zkoumat je. S holkami se snažíme, aby se učily vnímat své tělo, aby věděly, že mít jakékoliv emoce je naprosto v pořádku, ale je potřeba se s tím naučit pracovat. A jak jsem psala výše, mění to i náš postoj

k dětem při přípravě do školy doma. Což je úleva. Díky tomu, že naše paní učitelky jsou ochotny kromě klasické výuky obohacovat vyučování o takové programy, tak k nim mám ještě větší důvěru a cítím se v procesu svých dětí zapojená, ale zároveň cítím velkou podporu, protože neznám ty nejlepší strategie, jak s dětmi pracovat. Samozřejmě to otevřela témata, na kterých musíme zapracovat my jako rodiče.

Nabídka od učitelky k zapojení. Brigády na zahradě. Rozhovory o dítěti - možnost společně hledat další řešení.

Učitel zjišťuje, jaký přístup k učení rodiče upřednostňují. Probíhá debata.

Rodiče seznamují děti se svým zaměstnáním. Diskutovala jsem s učitelkou volbu učebnic.

možnost aktivně se účastnit výuky kdykoliv

Rodiče mají např. možnost pohovořit před dětmi o svém povolání, případně jim i něco konkrétního ukázat/naučit.

Vzdělávání s důrazem na souvislosti, formou exkurzí, akcí a vlastním programem.

V této části se můžete více vyjádřit k tématům spolupráce a spolurozhodování v programu Začít spolu, případně uvést konkrétní zkušenosti. 16 odpovědí

Výhody: děti mohou volit více postupu v zdolávání řešení, pracují "SPOLU" a o to jde, učí se samostatnosti, zodpovědnosti za své úkoly, vnímám to rozhodně pozitivně a děti nejsou vedeny pod stresem jako to bylo za nás! Jednoznačně také záleží také na pedagogovi jak je vede.

Dobry den, presto, ze je trida me dcery zapojena v programu, nevnimam, ze bychom meli moznost ovlivnit nebo spolurozhodovat o postupech uceni svych deti ve skole.

Nevim ,co je na mysli, spolurozhodovani...

spoluprace a spolurozhodovani musi mit hranice, které si vymezuje ucitel a muze byt težké je udržet při zachování vstřícné a otevřené atmosféry

Učitelé hodně kominikují s rodiči, vytvářejí vztahy mezi rodinou dítěte a školou i mezi rodinami navzájem, pořádají akce mimo vyučování (výlety, prezentace projektů, drakiády, brigády na zahradě, atd.)

Dítě má možnost např. vybrat si kde a s kým chce sedět, má možnost se rozhodnout, kterému tématu se chce věnovat. Dcera si chválí centra. Já vnímám pozitivně venkovní výuku(přírodověda se z učebnic učí blbě). Dítě se nejvíce naučí přirozenou formou poznávání, vyprávěním a hlavně skrz zážitek. I přístup paní učitelek je velmi pozitivní, jsou ochotné naslouchat a hledat řešení, aby bylo všem příjemně, vyjít vstříc, aby výuka byla efektivní pro všechny. Velmi si cením snahy o individuální přístup, i když v tom množství dětí to není pro nikoho jednoduché. A nemyslím tím teď nějaký konkrétní případ inkluzivních dětí, ale úplně normální potřeby běžných dětí bez potřeby speciálního přístupu. Už jak jsem psala - už jen ta možnost svobodně se rozhodnout, kde a s kým chci zrovna ten den sedět.

Na třídní schůzce jsme se ve třídě pomocí hlasování společně domluvili, jak bychom byli rádi, aby probíhalo hodnocení a jak bychom byli rádi, aby byla nastaveny vztahy ve třídě.

Konkrétní zkušenost - např. mají děti dostávat úkoly/známky, když úkoly - každý den krátký nebo jeden týdně, aby se učily pracovat s časem. Další příklad - kdykoliv mě jako rodiče napadne něco zajímavého (výstava, přednáška atd) doporučím učiteli ke zvážení, jakékoliv obohacení studijního života pro děti je kladně vítáno... atd

Priznam se, ze nejake spolurozhodovani moc nevidim. Libilo by se mi, kdyby rodice mohli byt vice soucasti

jen samá pozitiva, nic konkrétního mě nenapadá, už jsou to skoro 2 roky...

Skvely byl adaptacni vikend na zacatku zari a seznameni se s rodici, detmi a v neposledni rade s pedagogy, utridit si tak spolecne priority na nasledujicich pet let.zacit budovat duveru a troufam si rict, ze i pratelstvi..

Moznost prijít nahlednout do vyuky -- spoluprace, ke ktere jsou deti vedeny, dynamicka a aktivni vyuka s vyuzitim sntanovist, kazdy ma dost casu, pro rychlejsi deti ukoly navic.... Mensi kolektiv, delene vyuky, tandemova vyuka, skvely program (i doprovodny) v druzine, rodice mohou prijít povypravet o sve praci do tridy. Mnozstvi kulturnich akci - moznost zapojeni rodicu. Ucení venku!!! Uzasny!! Moznost zapojeni rodicu.

trošku vnímám negativně absenci úkolů, která je nezbytná k formování návyků

Jsme spokojeni se spoluprací.

Pokud tam je nějaké rozhodování, neviděl jsem ho - cíleně k tomuto programu. Na druhou stranu, učitelka nám dala možnost se rozhodnout - naprosto dokonalým způsobem.. ohledně vedení, výuky atd ... To bylo něco naprosto dokonalého.

Bylo by zřejmě prospěšné více program "propagovat" mezi rodiči, tj. poskytovat více informací o jeho cílech, obsahu a postupech. Aktuálně je to tak, že vím o programu z webových stránek školy, ale to je vše.

Dříve jsem měl bohužel velmi omezený kontakt s dcerou, takže jsem se na vzdělávání mohl podílet dosti omezeně. Jsem moc rád, že dcera měla učitelku ..., bylo to super.